

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК СЕРПЕНЬ 2013 РІК

Сивими стежками минулого

В рамках Програми «Место встречи – Диалог», в проекте «Разом сивими стежками минулого» ми продовжуємо розказ о людях, которым пришлось вкусить горький хлеб фашистского рабства.

Прожитые годы накладывают на лицо каждого человека свой отпечаток. У каждого своя судьба, свои воспоминания, оценка жизни. Но общее состояние зависит от внутреннего мира, степени оптимизма. Как принято считать, если человек молод душой, то ему годы не страшны.

Глядя в улыбающиеся глаза Раисы Алексеевны Полубинской, вряд ли можно определить, сколько ей лет. Еще сложнее представить, что на долю этой женщины выпало немало испытаний. Но они не ожесточили ее, наоборот, после всего пережитого она еще больше любит жизнь, людей, делиться с ними теплом своей души, всегда готова прийти на помощь, поддержать. Все лучшие качества, что заложила природа, за много лет приумножились, став жизненным кредо, своеобразной визитной карточкой.

Без малого девять десятков лет за плечами. И каждое прожитое мгновение четко отпечаталось в памяти, оставив неизгладимый след о добром и о страшном, даже о том, что не хотелось бы вспоминать. Но жизнь, каждая ее страница – это элемент мозаики, без которого невозможно представить общую картину.

Вспоминаются детские годы. Дружная семья, где росла Рая жила очень бедно. Она была единственной девочкой в доме, где росли трое братьев, родители воспитывали их в строгости и одновременно отдавали каждому частичку своего сердечного тепла. Они учили их любить труд, уважать людей, любить природу. Отец и мама были для своих детей ярким примером трудолюбия и человечности. В небольшом городке Орехов, что на Запорожчине, их семью знали и уважали, высоко ценили способности отца, как мастера сапожного дела. Он обувал и чинил обувь всему населению, а в голодные годы именно своим ремеслом спас свою семью от смерти, промышляя пошивом тапочек. В них летом щеголяли не только жители Орехова, но и всей округи.

Раиса Алексеевна с болью вспоминает голодное время, когда люди вымирали селами, не имея ни кусочка хлеба. Их семья в то время выжила, но в памяти остались моменты, когда они, детвора, искали с соседскими ребятами маленькие беленькие цветочки – грицики, пастушьей сумку, и с жадностью их съедали. Больно было смотреть, как соседские ребята подбিরали шкурки от арбузов и дынь, которые ели приезжие крестьяне.

Голод пережили, семья с годами стала жить лучше: построили дом, купили корову, казалось бы, живи и радуйся. Все перечеркнула война, разбросав семью по разным уголкам. Старший Раин брат служил в Бресте, и в числе первых принял удар, нанесенный фашистами по этому приграничному городку. Еще один брат получил на заводе травму, от чего и умер. Сама Раечка была насильно вывезена в Германию, в трудовое рабство.

Там, на заводе, где пришлось отбывать трудовую повинность, девушка познакомилась со своими сверстниками из Польши, России, Белоруссии, Бельгии, Франции и других стран Европы. Жили

впроголодь, працювали з останніх сил, надія на Перемогу надавала впевненість, допомогала в невимовно важких умовах вижити і підтримати своїх товаришів. Не у всіх доставало оптимізму вижити і дождаться звільнення в фашистському рабстві. Коли було зовсім погано, дівчонки тихоенько співали по вечорах любимої пісні. Те, що нагадувало про мирні часи, про рідну землю, про любимої людей, які залишилися там, в палаючому аді і доля їх була невідомою.

А вранці, витерев сльози, юні раби йшли на завод і запекшимися губами шептали, як молитву: «Приди швидше, Перемога!».

Після довгожданого звільнення Раїса Полубинська не одразу потрапила додому. Тільки через чотири місяці вона змогла обняти рідних. А швидко дівчину відправили в Донбас, на відновлення промисловості. Країна відбудувалася з попелу, потрібні були робочі руки. Її направили на шахту, де хрупкій дівчинці спочатку довелося працювати грузчиком, перевозячи вугілля з машин в вагони, звідси ж познайомилася з майбутнім чоловіком. Через час відбулася скромна весілля і жили разом, душа в душу, щасливих 32 роки. Як один день пролетів, згадує Раїса Алексєєвна.

Час розлучив сімейну пару, тепер Раїса Алексєєвна Полубинська живе своїми спогадами про минуле. Бог не дав їй дітей, але Раїса Алексєєвна їх дуже любить, а вони відповідають їй взаємністю. І по-прежнему вона дивиться на світ повними любові очима, час не змінив її, залишив найкращі риси характеру, любов до людей і сердечне тепло. Без цього вона не представляє своєї життя.

*Руководитель проекта «Разом сивими стежками минулого»,
председатель совета Алчевской городской
организации ветеранов Украины
Н.В.Горбенко*

Паломницька поїздка центру «Довіра» до м. Сарни

27 липня 2013 р.Б., з нагоди 1025-річчя хрещення Русі-України, учасники Центру «Довіра» для жертв тоталітарних режимів, що діє при Волинському обласному благодійному фонді «Карітас-Волинь» відвідали парафію

Св. Рівноапостольного князя Володимира УГКЦ у м.Сарни.

Саме на цій парафії, яка носить ім'я славного князя – хрестителя, відбулися ювілейні святкування українського християнства у Луцькому екзархаті. З цієї нагоди для участі у спільній молитві до м. Сарни прибули паломники з Нововолинська, Луцька, Ковеля, Рівного, Острога, Володимира – Волинського, вірні УПЦ КП та УАПЦ.

Урочисту Святу Літургію очолив владика Кир Йосафат Говера у співслужінні священників екзархату. У своїй проповіді єпископ закликав усіх християн до єдності у вірі, яка запанувала на наших українських землях після хрещення. Усі присутні на богослужінні прийняли чин відновлення хресних обітів єднання із найбільшим Добром – Господом і Спасом нашим Ісусом Христом. Також владика Йосафат запросив усіх на освячення Патріаршого собору Воскресіння Христового, яке відбудеться в Києві 17 – 18 серпня 2013 р. Б. з нагоди ювілейного року хрещення Київської Русі.

Опісля Літургії паломники отримали благословення єпископом від мощей Св. Миколая Чудотворця, які виставлені у храмі, та взяли участь в Акафісті Рівноапостольному Володимиру, який своїм співом супроводжували хористи місцевих православних церков. Закінчилося святкування освяченням хреста, зведеного з нагоди ювілею нашої віри. Повертаючись до рідного міста, учасники прощалися з враженнями від паломництва до м. Сарни, співали пісні, відмовляли молитви. Такі спільні духовні заходи, на яких переживаєш радість, покаєння, відчуваєш присутність Божої благодаті, кожен паломник збереже у своїй пам'яті назавжди.

Усі щиро і сердечно дякували о. Володимиру Кметю, який вже неодноразово організовував цікаві паломницькі поїздки та німецькому фонду «Пам'ять, Відповідальність, Майбутнє», завдяки якому можливі такі екскурсії. Подорож, спільна молитва та спільна трапеза об'єднала всіх паломників в одну сім'ю...

*Директор ВОБФ «Карітас-Волинь»
о. Володимир Кметь
м. Нововолинськ*

Підбиття підсумків проекту «Поєднання інтересів молоді та людей похилого віку»

Минув рік з того моменту як почав реалізуватися проект «Поєднання інтересів молоді та людей похилого віку» за підтримки фонду «Пам'ять. Відповідальність. Майбутнє», який було спрямовано на поєднання інтересів молоді та людей похилого віку в творчій

активності, оздоровчій та волонтерській діяльності, організації дозвілля в гуртках за інтересами.

Молодь університету організувала роботу центру «Поєднання інтересів молоді та людей похилого віку» на базі Миколаївського національного аграрного університету; облаштувала ландшафтний парк відпочинку в Міському притулку для громадян похилого віку та інвалідів; проводила дні спілкування, арт-терапії, де молоді люди обмінювалися досвідом із похилими людьми; навчали користуватися комп'ютером, мобільними телефонами; спілкувалися на різноманітні теми. Впродовж року було надано конкретну адресну допомогу ветеранам та інвалідам.

У результаті всіх заходів встановився зв'язок між поколіннями, так як не

тільки молодь надає допомогу літнім людям, а й вони допомагають порадами та спрямовують на правильний життєвий шлях, маючи за плечима колосальний досвід, передаючи, таким чином, мудрість наших предків, виховуючи майбутнє суспільство на найкращих взірцях патріотизму і любові до Батьківщини.

А на нараді з учасниками та волонтерами проекту щодо визначення можливостей та подальшого розвитку проекту було внесено пропозицію щодо створення Міжнародної програми «Дистанційний онук», заплановано створення сайту з гарячою лінією, перепискою, запрошенням на різноманітні заходи, цікавими новинами для людей похилого віку.

Тому було вирішено продовжувати реалізацію проекту в тісній співпраці з студентською молоддю Миколаївського національного аграрного університету, приватними підприємцями області, ветеранською організацією, а також залучати до фінансування інших спонсорів на продовження подібної діяльності та для створення програми «Дистанційний онук».

Увага та теплі слова вітань – це найголовніше, що подарувала людям похилого віку наша молодь, яка з радістю продовжує творити добрі справи!

МОГО Творити добро

Зустріч до Дня Незалежності України

20 серпня 2013 року проведено зустріч «За чашкою чаю» учасників проекту «Мережа домашніх клубів», що виконується Відділенням ВБО «Турбота про літніх в Україні» в м. Черкаси за програмою «Місце зустрічі – Діалог» в Україні Німецького Фонду «Пам'ять,

Відповідальність, Майбутнє».

Зустріч проведено з нагоди Дня Незалежності України. Про проголошення Незалежності і встановлення Державного прапора на Черкащині присутнім розповіли завідувач відділу історії краю ХХ –початку ХХІ століття Черкаського обласного краєзнавчого музею Мазуренко Ольга Семенівна та молодший науковий співробітник цього відділу Бугеря Марина Олександрівна. Присутнім нагадали основні віхи проголошення Незалежності:

- **16 липня 1990 року Верховна Рада України прийняла документ надзвичайного історичного значення – Декларацію про державний суверенітет України.**
- **24 серпня 1991 року Верховна Рада України урочисто проголосила Акт про незалежність України. Територія держави була проголошена єдиною та неділимою.**

Подією історичної ваги для черкащан став Всеукраїнський референдум

- **1 грудня 1991 року, в якому взяло участь 90,1 відсотка виборців області, занесених до списків.**

Акт незалежності України підтвердили 96 відсотків (по Україні – 90,32) голосуючих. Символічно, що саме у цей день, 1 грудня 1991 року відбулися перші загальнонаціональні вибори Президента України як глави держави.

Підсумована розповідь бліц-вікториною, учасники якої отримали заохочувальні призи, вироблені волонтером Лободюк Вірою Григорівною.

Далі прозвучала інформація щодо встановлення прапора з національною символікою в нашому місті, адже 23 серпня відзначається День Державного прапора України.

На початку 1990 року національний жовто-блакитний прапор було встановлено вночі на дев'яностометровій заводській трубі Черкаського заводу телеграфної апаратури. Прапор встановили Володимир Зеленько з сином та досвідчений альпініст Анатолій Моргун. Було оголошено винагороду тому, хто зніме прапор. Після

збільшення суми до 500 крб знайшлися охочі і зняли прапор. Присутні пригадали, що дійсно прапор декілька днів майорів над заводом.

У суботу, 3 листопада 1990 року, після ретельних замаскованих приготувань відбулося встановлення щогли та перше підняття національного жовто-блакитного прапора біля пам'ятника Т. Шевченку у місті Черкаси. Однак вночі прапор було знято.

Через деякий час товариство «Заповіт» разом з іншими демократичними організаціями встановило щоглу з жовто-блакитним прапором по вулиці Байди Вишневецького на тротуарі навпроти Федерації профспілок області. Але вночі КамАЗ збив щоглу і переїхав прапор. Тепер вперше піднятий жовто-блакитний прапор та прапор зі слідами автомобільних протекторів зберігаються в обласному краєзнавчому музеї.

За рішенням Черкаської міської ради 3 листопада вважається Днем українського національного прапора в Черкасах, на місці першого підняття прапора встановлено пам'ятний знак.

- **19 серпня 1991 року під національними прапорами представники демократичних організацій Черкащини роз'яснювали людям на Театральній площі про сутність ГКЧП.**
- **25 серпня 1991 року, на другий день після проголошення Україною незалежності велелюдний мітинг на Театральній площі постановив відновити щоглу з національним прапором, а 26 серпня Черкаський міськвиконком затвердив вимогу учасників мітингу. 27 серпня 1991 року щоглу було врочисто встановлено. Прапор знову затріпотів над містом.**
- **6 вересня 1991 року за рішенням Черкаського міськвиконкому національний прапор України піднявся над будинком міської ради.**

Присутні переглянули відеофільм з краєвидами Черкащини, милувались природою рідного краю, її мальовничими пейзажами.

Зустріч продовжилась виступом членів Міжнародної благодійної організації «Школа здоров'я». У виконанні президента організації Оржехівської Вікторії під акомпанемент гітари звучала пісня Наталії Ядвийчук «Земле ти моя прекрасна». Присутні всі разом підхоплювали приспів:

*«Земле ти моя прекрасна,
Грієш мов сонечко ясне,
Земле ти моя єдина - Черкаси-
Моя Батьківщина.
Земле ти моя прекрасна,
Грієш мов сонечко ясне,
Земле ти моя єдина-краса-країна,
Моя Україна».*

Всі з задоволенням разом з Вікторією співали:

*«І нехай дощами небо хмуриться,
І снігами землю замело,
Буде свято і на вашій вулиці,
Тільки б у серцях воно жило».*

Аплодисментами зустріли учасники зустрічі вірші поета-пісняра Скорини Олега Васильовича. Майстер спорту з греблі на каное, тренер, вихованці якого відзначені чисельними нагородами. На сло-

ва його вірша «Калина і мати» співає пісню Кубанський народний хор, а на слова вірша «Біля маминих вікон» звучить пісня у виконанні Шполянського народного хору Черкаської області.

Почесний президент «Школи здоров'я» Голінько Тетяна Іванівна вручила присутнім пізнавальну літературу щодо покращення здоров'я.

Запальні російський та циганський танці спонукали учасників зустрічі до продовження концертної програми. Всі разом заспівали українських пісень. Співи продовжились під час чаювання. Всі присутні отримали безліч позитивних емоцій, гарних вражень і задоволення.

**Виконавчий директор «ТЛУ» в Черкасах
Тетяна Бугеря.**

Біди чужої не буває

Останній місяць літа не був винятком в діяльності учасників проекту «Клуб спілкування поколінь «Осінь життя». Використовуючи погодні дні та допомогу англійських волонтерів – студентів Дуврського коледжу, які співпрацюють з благодійною організацією «Нащадки Аратти», учасники програми виконали один з пунктів плану – заготовити дрова на зиму для стареньких села Остапівка. Одне з задеснянських сіл, яке відрізане від основної садиби річкою Десна, за останні роки

дуже постаріло. Серед живописної природи поодинокі розкидані хатки, в яких проживають самотні, часто зовсім немічні люди. Саме тому, учасники проекту вирішили допомогти їм в заготівлі дров, адже виконати цю роботу їм дуже важко, а купити дуже дорого. Юні волонтери, учасники проекту та англійські студенти забезпечили паливом двох самотніх жінок: Шугалій Катерину Михайлівну та Михайленко Катерину Герасимівну. Здивуванню стареньких не було меж. Така копітка робота була виконана швид-

ко і безкоштовно. Дякували сердечно, адже тепер не страшна їм зимова холоднеча.

Масовим було засідання круглого столу на тему «Біди чужої не буває». Обговорюючи дану тему, за стіл сіли зовсім юні діти з підопічних сімей та сивочолі представники далеких важких років: ветерани, діти війни, жертви тоталітарного режиму. На спомини стареньких надихали зацікавлені запитання дітей: як ви жили в дитинстві чи зустрічалися з бідною? Сповіді Матяш Людмили Федорівни, Плева Ольги Миколаївни, Белець Валентини Дем'янівни, іноді холодили душі не

тільки юних, а й дорослих учасників проекту. Згадувалось все, що не забувається: роки окупації, розстріл односельців, голодомор, німецька неволя, втрата близьких людей. І кожна сповідь, як настанова, як наказ: бережіть сьогоднішнє, співчуйте оточуючим кого торкнулась біда. Така болюча тема не викликала бажання, навіть заспівати. Тільки вірші, виконані дітьми, що торкалися даної теми та власні вірші Громадської Валентини Федотівни – учасника цільової групи розбавили гостроту зустрічі, вивели в русло спокійної розмови та чаювання з солодощами та здобом. В

Вдячними були учасники круглого столу не тільки безпосереднім організаторам заходу, а й німецького фонду «ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. ПАМ'ЯТЬ. МАЙБУТНЄ».

Керівник клубу спілкування «Осінь життя»

Бутко Олена Олександрівна

Макошинська селищна БО «Нащадки Аратти»

Клуб «Жива історія» на зустрічі із Клубом «Катімавік» із Франції

У Клубі літніх людей «Жива історія», що працює при Благодійному фонді «Карітас СДЄ» (м. Дрогобич) завжди весело та спільно проводять вільний час. В останній місяць літа ми разом їздили на природу, ходили на прощу, святкували День Незалежності України. Але хочемо зупинитися на одній цікавій зустрічі, яка поєднувала учасників із різних країн.

До Карітасу завітав Клуб «Катімавік» (Katimavic) із Франції. Назва їхньої організації в перекладі з ескімоської означає «місце зустрічі». Це група молодих людей-добровольців, які зустрічаються, щоб проводити різні акції, провідувати людей похилого віку, проводити виховні заходи для дітей і неповносправних людей.

Ідеєю їхнього візиту до України було побачити, як це все відбувається у нас. Це був своєрідний обмін досвіду та міжкультурний діалог. Вони прибули з міста Poitiers, що знаходиться на відстані 2 годин їзди від Парижу.

Особливо цікавила членів «Катімавіку» діяльність нашого Клубу літніх людей. Ми вирішили провести знайомство, запросивши учасників Клубу «Жива історія» на виставу, організовану французькими активістами. І це було щось неймовірне! Жіночки нашого Клубу (а прийшли саме жінки, бо чоловіча частина Клубу не надто активна у питаннях виступів) із захватом спостерігали за театральними сценками, слухали відомі французькі пісні у виконанні молодих французів, насолоджувалися танцями та гучно аплодували.

Опісля виступу, запросивши перекладача, ми почали знайомство. І виявилось, що у Клубу «Катімавік» та Клубу «Жива історія» є багато спільного. Одна наша пані має родичів у Франції, що живуть неподалік від однієї французької волонтерки. Також ми ділилися досвідом праці із літніми людьми в Україні та Франції, говорили про тему жертв тоталітарних режимів, про можливості наших та французьких громадян.

Знайомство було надзвичайно приємним. Хочемо також з вами поділитись враженнями наших колег з Франції. Вони неймовірно вражені добротою наших людей, теплим прийомом учасників Клубу літніх людей, а також їхньою відкритістю та щирістю. Наприкінці зустрічі було домовлено про передачу листівки через Катімавік від нашої пані до її родичів у Франції. А можливо, що ця зустріч була не останньою, бо сподіваємося у наступному році поїхати із зустрічним візитом до наших нових колег!

*Керівник Клубу літніх людей «Жива історія»,
Анна Кілас
БФ «Карітас СДЄ», м. Дрогобич*

Наша землячка у програмі «Надвечір'я»

резня, в багатодітній сім'ї. Прожила Гопка Є.М. нелегке життя. В роки війни була насильно вивезена в Німеччину на підневільні роботи.

Про все пережите в неволі, Євдокія Максимівна описала у своєму щоденнику, який вела в той час. Але як не було їй тяжко, ніколи не впадала у відчай і підбадьорювала інших. Лікувалася народними методами, навіть, надсилала свої рецепти в редакцію журналу «Бабушка», вишивала та в'язала. Її будинок, ніби музей. Всюди вишиті картини і про кожну із своїх робіт Євдокія Максимівна дуже цікаво розповідає. Коли на телебаченні з'явилася програма «Надвечір'я», полюбила її всією душею, особливо ведучу Т.Щербатюк. Написала їй листа, і в 1992 році команда програми завітала до Євдокії Максимівни у гості. Господиня на згадку про зустріч подарувала гостям свої в'язані вироби.

І ось нова зустріч - через 15 років в червні місяці «Надвечір'я» знову у Євдокії Максимівни. Програма з її участю вийшла в ефір 19 липня. На жаль, Євдокія Максимівна не змогла повністю подивитися цю передачу. Але завдяки проекту «І осінь життя буває золотом», що реалізується за підтримки німецького фонду «Пам'ять. Відповідальність. Майбутнє», та волонтерам-бібліотекарям, які реалізують проект та опікуються цільовою групою, героїня програми змогла побачити запис.

В с.Чернечина Охтирського району Сумської області проживає незвичайна жіночка - Гопка Євдокія Максимівна. Їй на даний час 87 років, а народилася Євдокія Максимівна в жіночий день, 8 березня, в багатодітній сім'ї. Прожила Гопка Є.М. нелегке життя. В роки війни була насильно вивезена в Німеччину на підневільні роботи.

Анна-Марія зустріла родину в Україні

Коли повтор програми з'явився в Інтернеті, Лахман Н.А. запросила Гопка Є.М. в бібліотеку-філію на перегляд цієї програми. Сльози радості були в очах Євдокії Максимівни, а з вуст звучали щирі слова вдячності за подароване щастя.

*Лахман Н.А., волонтер проекту
«І осінь життя буває золотою»,
м.Охтирка, Сумської області*

Разом із своєю німецькою подругою Доріс Кістерс, Анна-Марія вирішила вперше відвідати невідому батьківщину своєї покійної матері-українки. Її мати в 1941 р. молодою дівчиною разом з багатьма дівчатами Тернопільщини була вивезена

німцями в концтабори.

Після війни опинилася на фермі, закохалася в молодого німецького господаря і залишилася на все життя в Німеччині, яка стає її другою батьківщиною. Єдиній своїй доньці Анні-Марії співає українських пісень, розповідає про родину і улюблену Україну. Довгі роки боїться тримати контакт з батьками і родиною, знаючи, що за зв'язки з-за кордоном в СРСР переслідують.

З початку незалежності приходять перші листи від родини з України. Відповідає майже 90-літній мамі брат, який мешкає в Коломиї. Анна-Марія вирішує пізнати своє материнське коріння. Фонд святого Володимира у Львові в Центрі Родини організує цю першу незабутню зустріч. Пан Микола в поважному віці але ще досить міцний і повний

енергії та гумору, вирішив особисто подолати шлях з Коломиї до Львова, щоб вперше обняти доньку своєї сестри, яка виросла на чужій землі і якої ще ніколи не бачив.

Неможливо було без зворушення дивитися на цю зустріч. Анна-Марія не скривала свого хвилювання. Її руки постійно тягнулися до дядька, щоб притулитися, обняти. Вона була справді щасливою, що знайшла тут свою родину.

*Леся Крип'якевич
Координатор проекту «Діалог поколінь»*

Страшне слово «війна»

Спогади одинадцятирічної дівчинки

1939 рік, початок війни не пам'ятаю. Ми мешкали у Делятині. Чудове містечко у Карпатах. Батько був лікарем, постійно йшов з хати до хворого в близьку чи далеку дорогу. Страхіття 1941, що потрясли усю Галичину, щасливо оминули наше сім'ю. Ми жили відносно спокійно: мама, тато, сестра і я. У нас була своя біда – важко хвора мама. В 1941 році вона померла.

Батько залишився з двома доньками 8 і 3 роки. Одружився вдруге в 1943 році. Ми дістали другу маму на все життя, до її смерті.

1 січня 1944 р. батько, як звично, пішов на виклик до хворого і більше не повернувся. Ніколи.

Початкову школу я закінчила у Делятині в 1943 р. У 1944 навчалася у Станіславській гімназії (Івано-Франківськ). Навчальний рік закінчився у червні. 15 червня роздавали свідоцтва, я очікувала цього дня.

Саме у цей день мамі вдалося роздобути вагон щоб переїхати до Жидачева, де проживали її батьки, а я повинна була приїхати в Жидачів сама. У Делятині вже нікого з моїх рідних не було.

Ситуація на фронтах змінювалася щоденно, інформації не було, хтось щось усно переказував і ніхто не знав чи достовірні ці розповіді.

15 червня, одержавши своє свідоцтво про закінчення першого гімназійного класу, я вирушила у дорогу до Жидачева. Було мені тоді одинадцять з половиною років.

З Станіслава я виїхала поїздом на Стрий. Все йшло добре, але тільки ми встигли переїхати міст через Дністер у Галичі, на нього впала бомба і міст зруйнувало повністю. Поїзд щасливо поїхав далі, без пошкоджень. Вийшла я з поїзда у Стрию з наміром пересісти на інший – до Жидачева. Але це виявилися неможливим. Місто було після бомбардування. На вокзалі – натовп, поїзди не ходять, навколо лежать ранені, санітари бігають з носилками, не дають собі ради. За вокзалом горить місто. Димлять свіжі руїни, бігають у паніці люди, усі шукають щось, чи когось. Крик, лемент, плач.

Я зовсім розгубилася. Стала серед усього цього і, здається, плакала. До мене підійшов якийсь чужий чоловік у військовій формі, спитав що я тут роблю сама. Я розповіла свою історію, пояснила, що повинна доїхати до Жидачева. Він сказав, що це неможливо і повів мене до якогось начальства. Тут я ще раз розповіла свою історію, і ще раз почула, що у напрямку на Жидачів – фронт, а на Станіславів вороття немає. Я повідомила, що у с. Долішнє, що біля Моршина, живуть родичі мого батька. Начальник-німець був доброю людиною і розпорядився відвезти мене за Моршин, недалеко до с. Долішнього.

Я їхала у кабіні машиніста. Лише паровозом, без вагонів, мене везли до діда. Зійшла я з «поїзда» поблизу лісу (колія вела у інший бік) і пішла, куди показали. Недовго йшла лісом, як почула несподіване: «Гальт!», і побачила озброєного солдата. І знову розповідь. Усе від початку. Солдат відвів мене до свого начальства, якому переповів усю мою історію. Начальник захотів побачити моє свідоцтво, оглянув його і сказав, що я чемна дитина (у свідоцтві були лише дві оцінки «добре», усі інші – «відмінно») і доручив солдату довести мене до села. До всього він обдарував мене різними солодощами. Село Долішнє було уже зовсім близько і на горбочку, вказавши на село, солдат мене покинув. До села, на дідове подвір'я, я прийшла сама. Здивуванню не було меж. Згодом я довідалась, що там улісі, я випадково вийшла на замаскований аеродром. Але все позаду, я під опікою діда. Кругом фронти, бомби, гармати... За декілька днів до села прийшла радянська армія. Тепер їх зустрічали вороже, не як в 1939 році. Усі знали про переповнені трупами тюрми у Стрию, Дрогобичі і Львові. Багато родин втратили найближчих у цих тюрмах.

Фронт рухався на Захід. У селі встановлювалися нові порядки. Я знала, що мама і сестра ще від червня живуть у маминих батьків у Жидачеві. Вже був серпень. Я для них пропала і вони не мали від мене жодної вістки.

Наступив відносний спокій і дідо вирішив, що пора повернути мене до мами. Вирушили ми у дорогу пішки, від Моршина до Жидачева. Дорогою зустрічали групи радянських солдат. Дідо дуже агресивно реагував на ці зустрічі, бо вважав їх злочинцями, що мордували людей при відступі у 1941 році. Я ж їх боялася і намагалася втихомирити діда. На кінець прийшли до Жидачева. Мама з сестрою вечеряли на подвір'ї. Вона вже не мала жодної надії побачити мене живою, тому моя поява була дуже несподіваною. Мама втратила свідомість, її відливали водою. Потім вона не раз згадувала, що безперестанку молилася коли я пропала, що ніколи в житті так не молилася як тоді.

Оксана Семотюк

Месяц добрых дел

Август не только продолжил, но и начал новые программы в проекте ЕОЦ «Мазаль Тов» для людей пожилого возраста – мы собрали живые истории жизни одиноких пожилых, провели диалоговые программы, оказали гуманитарную помощь маломобильным, помогли по хозяйству старикам в заброшенных селах. Но обо всем по порядку.

Еще в июле мы заявили о партнерстве с проектом «Мобильный социальный автобус» Областной общественной организации «Дивосвит». Цель проекта «Мобильный социальный автобус» в том, чтобы улучшить условия жизни нуждающихся людей пожилого возраста, которые проживают в селах и поселках Запорожской области – передать гуманитарную помощь в виде Санитарных наборов (мыло, порошки и так далее), Наборы для людей страдающих урологическими проблемами (подгузники и прокладки урологические), оказать посильную бытовую помощь одиноким старикам. А проект «Здоровое старение» в свою очередь делает для пожилых диалоговые и реабилитационные программы, налаживает диалог между поколениями.

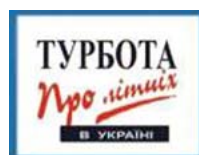
Август еще раз показал, что «Клуб для пожилых «Здоровое старение» проект нужный и важный, ведь у каждого из жителей Запорожской области появился ресурс помощи. Одинокие и нуждающиеся могут ее получить, а другие – молодые, активные, неравнодушные могут ее оказать.

Так 10 августа состоялась очередная поездка в с.Червоноказачье, это была поездка на один день, волонтерскую помощь получила семья М., в которой три одиноких сестры, в старости решили жить вместе - «Так веселее и легче держать хозяйство» - сказали женщины. Не смотря на то, что старшей сестре уже 80 лет, она bravо управляет на огороде и держит корову. Но сил уже не так много и мужская рука в доме крайне необходима. Для того что бы бабушкам протопить дом всю зиму необходимо 3 тонны дров, которые они закупают большими бревнами. Сил распилить и порубить такое количество, хватит не у всех молодых, поэтому «Мобильный автобус» приехал на помощь бабушкам. С помощью электропилы и двух топоров, три волонтера Антон Гамов, Оксана Левченко, координатор волонтерского движения «Твори добро, Украина!» и Антон Машаров заготовили для бабушек большую часть дров. Бабушки в благодарность напоили волонтеров молоком и компотом.

Еще на Круглом столе при старте проекта Заместитель председателя Запорожской областной государственной администрации Гамов Андрей Николаевич выступая в поддержку проекта обещал активно участвовать в проекте и слова совпали с делом- его взрослый сын превратил свой обычный выходной, в волонтерскую помощь нуждающемуся человеку. И не имеет значения, кто ты по статусу и сколько у тебя денег, стать волонтером может каждый.

Всего в августе помощь в покосе травы, порубке дров, уборке получили 5 одиноких пожилых, а еще одинокий дедушка получил урологические подгузники и простыни прямо в больницу, куда его госпитализировали. После старта проекта «Мобильный автобус» стала еще теснее связь с Красным крестом, который передал для наших подопечных профилактические медикаменты, а мы узнали о еще 12 селах, где нас ждут бабушки и дедушки, готовые создать диалог между поколениями и уйти от одиночества.

Координатор проекта «Клуб для пожилых «Здоровое старение»
ЗГБФ «ЕОЦ «Мазаль Тов»
Минакова Катерина

Організатор програми:
Всеукраїнська благодійна організація
«Турбота про літніх в Україні»
Адреса: 02100, Київ, Бажова, 2, 23
Веб-сайт: www.tlu.org.ua

Видання здійснюється в рамках програми
«Місце зустрічі – Діалог» за фінансування
Фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє»
(Німеччина)
Веб-сайт: www.stiftung-evz.de,
www.mestovstrechi.info/ua/

Виконавець випуску:
Запорожский городской благотворительный фонд
«Єврейський общинний центр «Мазаль Тов»
Запорожье, ул. Победы, 4
тел. (061) 213-80-90